

Tisková zpráva

Vztah českých občanů k místu jejich bydliště – říjen 2019

- ⊙ Nejblíže se podle svých slov čeští občané cítí ke svému městu a ke své čtvrti či vesnici.
- ⊙ Jako relativně nejméně těsný vnímají respondenti svůj vztah k Evropě, i když i zde více než dvě třetiny z nich uvedly, že jej lze popsat jako blízký, když 18 % ho považuje za „velmi blízký“ a nadpoloviční většina respondentů (52 %) za „blízký“.
- ⊙ Obecně můžeme říct, že lidé starší 60 let častěji uváděli, že mají „velmi blízký“ vztah ke všem sledovaným územním částem s výjimkou vztahu k regionu, kde žijí a k Evropě.
- ⊙ Respondenti z menších obcí (od 800 do 2000 obyvatel) častěji jako „velmi blízký“ popisovali svůj vztah k vesnici, ve které žijí.

Zpracovala:
Naděžda Čadová
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: +420 210 310 588; E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz



Součástí říjnového šetření CVVM byl i blok otázek věnovaný vztahu českých občanů k místu, kde žijí. Všechny respondentů jsme se zeptali, jak blízký vztah mají ke své čtvrti či vesnici, ke svému městu, k regionu, ve kterém žijí, ke kraji, k České republice a k Evropě.¹ Odpovědi respondentů zachycuje graf 1.

Nejblíže se podle svých slov čeští občané cítí ke svému městu a ke své čtvrti či vesnici. V případě města vyjádřily „velmi blízký“ vztah více než dvě pětiny (41 %) respondentů, „blízký“ pak téměř polovina občanů (48 %). Pouze desetina dotázaných (10 %) pociťuje vztah ke svému městu jako „ne moc blízký“ a 1 % pak jako „vůbec ne blízký.“ V případě vztahu ke své vesnici nebo čtvrti jsou výsledky velmi podobné, když „velmi blízký“ vztah cítí více než dvě pětiny lidí (42 %), téměř polovina (47 %) „blízký“, necelá desetina (9 %) „ne moc blízký“ a pouze 1 % „vůbec ne blízký“.

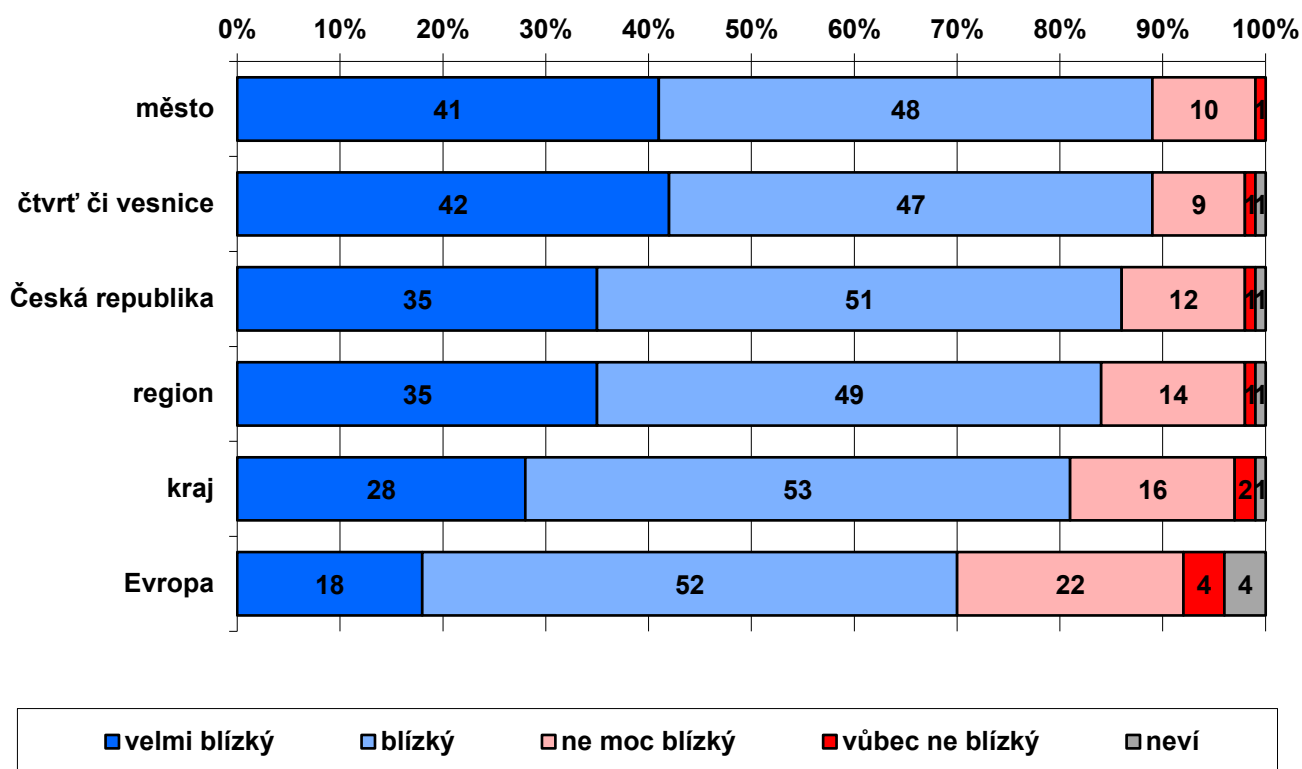
Vztah k České republice popsala více než třetina občanů (35 %) jako „velmi blízký“, více než polovina (51 %) pak jako „blízký“. Více než desetina dotázaných (12 %) svůj vztah k České republice v aktuálním výzkumu CVVM vyjádřila jako „ne moc blízký“, 1 % ho vnímá jako „vůbec ne blízký“. Poměrně silnou vazbu pociťují lidé také k regionu, ve kterém žijí. Více než třetina oslovených (35 %) vnímá vztah ke svému regionu jako „velmi blízký“, skoro polovina (49 %) pak jako „blízký“, 14 % oslovených označilo svůj vztah k regionu, ve kterém žijí, za „ne moc blízký“ a jen 1 % za „vůbec ne blízký“.

Silnou vazbu pociťují podle svých slov lidé i ke kraji, v němž žijí. „Velmi blízký“ vztah ke svému kraji má více než čtvrtina obyvatel ČR (28 %), podle více než poloviny (53 %) je „blízký“. Vztah ke kraji, v němž žije, popisuje necelá pětina lidí (16 %) jako „ne moc blízký“ a 2 % jako „vůbec ne blízký“.

Jako relativně nejméně těsný vnímají respondenti svůj vztah k Evropě, i když i zde více než dvě třetiny z nich uvedly, že jej lze popsat jako blízký, když 18 % ho považuje za „velmi blízký“ a nadpoloviční většina respondentů (52 %) za „blízký“. Více než pětina dotázaných (22 %) uvedla, že jejich vztah k Evropě lze charakterizovat jako „ne moc blízký“, 4 % ho charakterizovala jako „vůbec ne blízký“.

¹ Znění otázky: „Jak blízký vztah máte k a) Vaší čtvrti či vesnici, b) Vašemu městu, c) regionu, ve kterém žijete (např. Haná, Šumava...), f) kraji, d) České republice, e) Evropě.“ Nabídka odpovědí: velmi blízký, blízký, ne moc blízký, vůbec ne blízký.

Graf 1: Blízkost vztahu Čechů k vybraným územním částem (odpovědi respondentů v %)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 5. – 20. 10. 2019, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z hlediska deklarovaného vztahu ke všem sledovaným územním celkům neexistují výraznější rozdíly mezi muži a ženami. Obecně můžeme říci, že lidé starší 60 let častěji uváděli, že mají „velmi blízký“ vztah ke všem uvedeným územním částem s výjimkou vztahu k regionu, kde žijí a k Evropě. Deklarovaná síla vztahu k jednotlivým územním částem se výrazněji nelišila u respondentů s různým stupněm dosaženého vzdělání, pouze respondenti se vzděláním vysokoškolským měli v porovnání s ostatními poněkud silnější vztah k České republice i k Evropě. Respondenti označující životní úroveň své domácnosti jako dobrou obecně častěji uváděli, že jejich vztah ke sledovaným územním celkům lze popsat jako „velmi blízký“.

Výraznější rozdíly panovaly mezi respondenty z různě velkých obcí. Respondenti z menších obcí (od 800 do 2000 obyvatel) častěji jako „velmi blízký“ popisovali svůj vztah k vesnici, ve které žijí. Obyvatelé Prahy pak častěji uváděli, že mají velmi blízký vztah ke svému městu, kraji, k České republice i k Evropě. Z hlediska kraje pak byl intenzivnější vztah ke všem sledovaným územním celkům zjištěn u obyvatel Jihomoravského kraje, a v případě regionu a celé České republiky také u lidí žijících v kraji Libereckém.

Otázka na vztah respondentů k místu bydliště je v našich výzkumech pokládána opakovaně, časové srovnání nabízí tabulka 1.

Tabulka 1: Blízkost vztahu Čechů k vybraným územním částem – časové srovnání (v %)

	XII/01	XII/05	X/07	X/09	X/11	X/13	X/15	X/19
Město	83/15	87/12	84/15	83/16	85/14	86/13	89/11	89/11
Čtvrť či vesnice	82/16	85/13	83/17	81/18	85/14	83/16	85/15	89/10
Česká republika	90/8	88/10	86/12	80/18	85/14	76/21	85/14	86/13
Region	81/16	84/14	81/18	77/21	81/17	80/18	85/15	84/15
Kraj	x	x	x	x	x	73/25	81/19	81/18
Evropa	71/22	72/22	67/26	61/34	64/31	54/39	66/31	70/26

Pozn.: Podíly „velmi blízký“ + „blízký“ a „ne moc blízký“ + „vůbec ne blízký“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Jak ukazuje tabulka 1, vztah českých občanů ke čtvrti či vesnici, ve které žijí, a k jejich městu v období let 2001 až 2019 postupně mírně zesiloval (za celé sledované období v případě města o 6 procentních bodů, v případě čtvrti či vesnice o 7 procentních bodů, a to zejména oproti předchozímu šetření z října 2015 – o 4 procentní body). Vývoj vztahu obyvatel ČR k jejich vlasti je poněkud nejednoznačný, když nejprve v letech 2001 až 2009 postupně podíl respondentů, kteří jej označovali za velmi blízký nebo blízký, klesal, mezi lety 2009 a 2011 vzrostl a poté v roce 2013 znovu klesl, a to na dosavadní minimum (76 %). Následně mezi roky 2013 a 2015 podíl pozitivních výroků znovu vzrostl (o 9 procentních bodů na 85 %). Aktuální výzkum tento nárůst potvrdil, když zjištěný výsledek je statisticky srovnatelný s posledním výzkumem z října 2015.

Vztah českých občanů k regionu, kde žijí, se v čase příliš neměnil. Po celou dobu měření se podíl těch, kteří vztah k regionu, kde žijí, vnímají jako velmi blízký nebo blízký pohybuje lehce nad hranicí čtyř pětina (vyjma roku 2009, kdy byl tento podíl 77 %) a těch, kteří vnímají tento vztah jako „ne moc blízký“ či „vůbec ne blízký“ okolo jedné šestiny dotázaných (opět vyjma roku 2009, kdy byl tento podíl 21 %).

Velmi blízký nebo blízký vztah ke svému kraji pociťovalo v říjnu 2013 73 % dotázaných, do října 2015 vzrostl tento podíl o 8 procentních bodů na 81 % a aktuální výzkum je s tímto výsledkem statisticky srovnatelný. Intenzita vztahu českých občanů k Evropě postupně klesala, v letech 2001 jej téměř tři čtvrtiny popsali jako velmi blízký či blízký, v roce 2007 klesl tento podíl na 67 % a v roce 2009 na 61 %. Mezi lety 2009 a 2011 sice podíl pozitivních výroků mírně stoupl (o 3 procentní body), aby následně v roce 2013 spadl o 10 procentních bodů na dosud nejnižší zjištěnou hodnotu (54 %). V letech 2015 a 2019 pak podíl občanů pociťujících velmi blízký či blízký vztah k Evropě opět rostl, celkově o 16 procentních bodů na současných 70 % dotázaných. Tento výsledek představuje společně s výsledky z let 2001 a 2005 jednu z nejvyšších hodnot za celé sledované období.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v19-10</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. - 20. 10. 2019</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1021</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>177</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - dotazování PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.142</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>ov191209</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>9. prosince 2019</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |